SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 157. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 19, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 19-го СЕРПНЯ 1989 Ч. 157. РІК XCVI.

РІК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ — ПОСИЛІМО УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО

Ідучи назустріч закликові Світового Конгресу Вільних Українців про проголошення 1989 року Роком Української Мови, Шкільна Рада звертається до всіх українських громад ЗСА подбати про організування рідної школи або курсів українознавства, а існуючим подати руку допомоги. Нехай не буде ні одної української родини, дітей якої не було б в українській школі. Нехай кожна українська організація подбає про існування рідної школи у своїй громаді. Нехай ніодна українська церква не залишиться осторонь цієї великої справи.

Шкільна Рада для допомоги батькам і родичам подає список існуючих шкіл і прізвища їхніх директорів:

1) Асторія, Н. Й. — Марія Нестерчук,
2) Балтимор, Мд. — Іван Корж,
3) Бостон, Масс. — Ігор Микита,
4) Боффало, Н.Й. — Ніля Стецьків,
5) Вашінгтон, Д.К. — Марія Юрась,
6) Виппані, Н.Дж. — Євген Федоренко
7) Вотервліт, Н. Й. — Микола Філь,
8) Гартфорд, Конн. — Марта Кузьмович,
9) Дітройт, Миш. — Ярослав Березовський,
10) Джерзі Сити, Н.Дж. — Дозя Дубей,
11) Йонкерс, Н. Й. — Оля Рудик,
12) Кергонксон, Н. Й. — Ольга Ревюк,
13) Клівленд, Ог. — Василь Іванчук,
14) Лос Анджелес, Каліф. — Т-во „Рідна Школа",
15) Нюарк, Н.Дж. — Хризанта Гентиш,
16) Ню Гейвен, Конн. — Мирон Мельник,
17) Ню Йорк „Самопоміч" — Ольга Кекіш,
18) Ню Йорк „СУМА" — Павлина А. Данчук,
19) Пассейк, Н.Дж. — Стефанія Квасовська,
20) Рочестер, Н.Й. — Петро Лещишин,
21) Сиракюзи, Н.Й. — Ганя Грицик,
22) Трентон, Н.Дж. — о. Василь Макух,
23) Філядельфія, Па. „Р.Ш." — Мирослава Гил,
24) Філядельфія, Па. „НУШ" — Ігор Шперналь,
25) Фінікс, Аріз. — Христина Бойко,
26) Чикаго, Ілл. „Р.Ш." — Надія Скорин,
27) Чикаго, Ілл. св. Йосифа — Ірина Дмитерко,
28) Ютика, Н. Й. — о. Богдан Смик.

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ КРИТИКУЮТЬ ПРОЄКТ НОВОГО ЗАКОНУ

Київ. — Під час виборів народних депутатів СССР совєтські громадяни, зокрема українці, пережили багато несподіванок. Одні були в захопленні від можливости вибирати з кількох кандидатів, інші з задоволенням одностайно викреслювали одного-єдиного кандидата. Були відомі всім переможені й нікому не відомі переможці, обрані від громадських організацій. Було і сумне здивування киян, які обирали тільки сім народних депутатів, а на з'їзді їх виявилося понад сорок.

Вибори і з'їзд народних депутатів СССР виразно показали наскільки недосконалим є закон про вибори. Тому в пресі й на мітингах по всій Україні розгорнулася полеміка. Адже доля республіки, доля кожної окремої людини залежить від того, який закон діятиме в Україні.

Нарешті невідомі автори виробили проєкт нового закону про вибори, проте не опублікували його відкрито у пресі, а розіслали лише обраним так, як звичайно розсилаються закриті листи.

П'ять українських письменників опублікували в журналі „Огоньок" ч. 31 за 1989 рік статтю „Поки проєкт не став законом", в якій гостро розкритикували цей проєкт.

„Що більше вчитуєшся в текст проєкту цього закону, — пишуть автори, — то глибше пірнаєш у минулий, уже відпрацьований суспільством час, де явно відчувається дух застою, чиновницьких хитрувань і боязні передати народові виборні права без будь-яких вийнят ків і застережень. У старанності авторам проєкту не відмовиш. Вони скрупульозно перенесли в цей проєкт усе негативне, що засуджувалося виборцями у відомому всесоюзному законі".

Отже, якщо цей проєкт стане законом, то майбутні вибори до місцевих рад України відбудуться так, як і в попередні роки, що загальмує перебудову ще принаймні на п'ять найближчих років. Анонімні автори проєкту, сказано у статті, вирішили довести його до такої „досконалости", щоб не залишити партійно-бюрократичному апаратові ні найменшого сумніву в тому, що можна буде контролювати кожну кандидатуру, кожний вхід і вихід, кожну щілину, через яку міг би прошмигнути небажаний депутат; скажімо, від отих „нестримних перебудовників", „неформалів" та інших неслухів.

„Ось тільки деякі з нових обмежень для виборців і для кандидатів, — пишуть письменники. — Якщо кандидатом в народні депутати Союзу достойну людину міг висунути будь-який колектив, що має юридичне право називатися таким, то тепер плянка піднята: не менше 300 осіб повинно числитися у відомості на заробітну платню. Решта

(Закінчення на стор. 3)

Поширюють відносини поміж СССР і Ізраїлем

Єрусалим, Ізраїль. — Аріель Шарон, ізраїльський міністер індустрії і торгівлі, прийняв офіційне запрошення на відвідини СССР, специфічно Вірменії. Цю вістку подало ізраїльське пресове агентство Ітім, а також державна радіовисильня, яка підкреслила й те, що візита відбудеться у вересні або жовтні та буде першою офіційною візитою ізраїльського міністра до СССР від 1967 року, коли Москва зірвала свої дипломатичні спілкування з Ізраїлем.

Пресове агентство Ітім повідомило, що запрошення передали члени грузинської торговельної делегації, яка прибула на 21-денні відвідини до Ізраїля для пропагування торговельних зв'язків між совєтською Грузією та Ізраїлем. В жодному повідомленні немає натяків на те, чи Кремль мав будь-який вплив на це запрошення.

А.Шарон, якого навіть у правому крилі Шамірового Лікуду уважають „яструбом", був героєм війни в 1973 році, а як міністер оборони керував нападом ізраїльських військ на Ливан в 1982 році.

Совєтський Союз зірвав свої дипломатичні спілкування в 1967 році на знак протесту окупації Ізраїлем територій, що належали арабам, тодішнім союзникам Москви. Обидві країни відкрили бюра інтересів в 1987-88 роках, а туристичні обміни значно поширились за цей час.

Е. МАЗОВЕЦЬКИЙ НАЙМЕНОВАНИЙ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ ПОЛЬЩІ

Варшава. — У четвер, 17-го серпня, в другій половині дня президент Польщі Войцех Ярузельський прийняв лідера „Солідарности" Леха Валенсу, голову Об'єднаної селянської партії Романа Маліновського і голову Демократичної партії Єжи Ювяка і в результаті розмови з ними висловив згоду на те, що на чолі польського уряду може стати некомуніст. У п'ятницю, 18-го серпня, В. Ярузельський найменував Едварда Мазовецького, члена „Солідарности", новим прем'єр-міністром. Він досі був редактором тижневика „Солідарности".

„Президент прийняв пропозицію Валенси", — сказав журналістам після зустрічі лідер демократів Ювяк. Пропозиція Валенси заключається в тому, щоб зформувати коаліційний уряд, який не буде очолювати член Польської об'єднаної робітничої (комуністичної) партії.

Як тільки Валенса прибув у готель, де він зупинився, його обступили кореспонденти. „Про все ви дізнаєтеся з офіційного повідомлення, — сказав він журналістам, яких така відповідь явно не задовольняла. — Я задоволений зустріччю з Ярузельським", — додав він.

Валенса розповів, що приблизно за годину після того, як Ярузельський прийняв його, Маліновського і Ювяка, до них приєднався Чеслав Кіщак, який оголосив у понеділок, що зрезигнує з поста прем'єр-міністра. Комуніст ген. Кіщак, в минулому міністер внутрішніх справ, був вибраний прем'єр-міністром на початку серпня, коли Демократична і Селянська партії підтримали ПОРП. Але після того, як Валенса запропонував демократам і селянам вступити в коаліцію зі „Солідарністю" і вони прийняли цю пропозицію, Кіщак зрозумів, що йому не вдасться зформувати кабінет міністрів.

„Хто буде прем'єром?" запитали журналісти Л. Валенсу.

„Справа залишається відкритою, — відповів він. — Багато залежить від президента".

Валенса кілька разів повторив, що не має наміру висувати свою кандидатуру. Хоч лідер „Солідарности" і не є депутатом сойму, він, згідно з конституцією, може очолювати уряд.

„Ми реалісти, — сказав журналістам голова Селянської партії Маліновський. — Ми підтримаємо того, хто ліпше визнається на міжнародних і внутрішніх справах".

Раніше Л. Валенса запевнив Москву, що, не зважаючи на новий некомуністичний уряд, Польща не виступить з Варшавського Пакту. У свою чергу Москва заявила, що не буде втручатись у внутрішні справи Польщі.

Це вперше за 40 років сателітна держава Східньої Европи матиме некомуністичний уряд. Другою такою країною може стати Мадярщина весною 1990 року, коли відбудуться вибори до парляменту.

Зростає злочинність серед совєтських еміґрантів

Ню Йорк (Р.Голіят). — У середу, 2-го серпня ц.р., о год. 6:45 на телевізійній мережі Сі-Бі-Ес, на програмі вечірніх новинок, яку провадить Ден Ретер, працівники ФБІ інформували про злочинність деяких еміґрантів з СССР. Вони показували масу фальшивих 100-долярових банкнотів, які вони сконфіскували у членів угрупування. ФБІ арештувало шахрая, який на фіктивну фірму замовив товару на 2 міл. дол., а коли цей товар почали вивантажувати, на замовця чекали вже агенти ФБІ, арештуючи обманця.

Працівники ФБІ констатують факт, що деякі з цих новоприбулих з СССР займаються різними нелегальними ділами: підробляють доляри, кредитові картки, продають без податку бензину та іншими кримінальними справами. Вони звертають увагу, що були випадки вбивства, а ця нелегальна робота, подібна до секретної мафії.

Центром цього злочинства є Брайтон Біч у Брукліні, Н. Й., де еміґранти з СССР під кличем „Лет май піпл гов" поселилися там, бо ця частина Брукліну нагадує їм Одесу. Цей злочинний рух, поширений на цілу Америку. Існують осідки у Філядельфії, Чикаго, Сан Франсіско і Торонто.

У „Ню Йорк Таймс" з 4-го червня ц.р. кореспонденти Ралф Блюментол і Селестина Болен у своїй статті п.н. „Soviet Emigre Mob Outgrows Brooklyn, and Fear Spreads" подали обширне звідомлення про дії кримінального елементу серед цих еміґрантів.

Арештовані кажуть, що американська тюрма подібна до склепу з цукорками. Не є легко тутешнім властям виловлювати цих злочинців, бо при їх виїзді з СССР забирали про їх минуле. Серед цих еміґрантів працювють також агенти КҐБ, про що згадують у своїй статті кореспонденти газети.

На згаданій програмі говорилося, що це еміґранти з СССР, не згадуючи про їхню національну приналежність.

У ХАРКОВІ СУДЯТЬ АКТИВІСТІВ УГС

Харків. — У четвер 10-го серпня ц.р., членів УГС Олександра Геращенка, Степана Сапеляка та Андрія Черемського звинувачено у спротиві працівникам міліції під час недавнього екологічного мітингу.

А. Черемського суд оштрафував на 40 карбованців, а справи звинувачених О. Геращенка і С. Сапеляка передали на дорозслідування.

Перед початком суду в приміщення районного відділення внутрішніх справ нікого не пустили, окрім трьох жінок. Однак старши на міліції Бардзов почав на них кричати і виштовхувати з приміщення. Одна з жінок, зокрема О. Ризниченко, зробила йому зауваження з приводу такого брутального поводження з жінками, тоді він закричав:

„Ето ти своєму мужу скажі". У відповідь Ризниченко дала йому ляпаса. Її відразу ж затримали і проти неї порушили кримінальну справу за статтею 206. ч. 2 КК УССР за хуліганство. Протягом шести з половиною годин її тримали в міліції і прокуратурі під жорстокими перехресними допитами аж доки вона знепритомніла. Коли викликані лікарі надали необхідну допомогу, Ризниченко відпустили, повідомивши, що їй загрожує позбавлення волі на п'ять років.

Визнають місце Церков в суспільстві

Ню Йорк. — Англомовний католицький тижневик нюйоркської римо-католицької Архидієцезії з 10-го серпня ц.р. подав цікаву вістку про поширення ролі Церков в СССР згідно з новим законом. У новині сказано, що один з важливих совєтських чиновників заявив на нарадах Світової Ради Церков, які недавно відбувалися в Москві, що згідно з новосказанним законом, християни та їхні Церкви відіграватимуть багато більшу ролю в совєтському житті.

Отець шамбелян Елевтеріо Фортіно, заступник секретаря Понтифікальної ради для справ поширення християнської одности, який був на цьому зборі в Москві як обсерватор з Ватикану, заявив, що промова прем'єр-міністра Николая Рижкова була важлива тим, що вкінці виявлено зрозуміння „конечности участи християн у суспільному житті Совєтського Союзу".

Представники Світової Ради Церков зустрічалися в Москві з делегатами християнських Церков, які є членами ради, та відвідували їхні Богослуження. Головною темою дискусій на цій зустрічі в Москві було, як реагувати християнським Церквам на проблеми, що виринають в зв'язку з розвитком біологічно-генетичних дослідів, зокрема генетичного маніпулювання. Також обговорювано такі справи, як убогість, навернення та опіка над хворими.

Католицька Церква не є членом Світової Ради Церков, але утримує з нею зв'язок і має офіційного представника. Отець Фортіно заявив, що співвідношення Католицької Церкви з Світовою Радою Церков буде формально розглядатися на засіданні центрального комітету ради в наступному році.

В АМЕРИЦІ

СОРОК РОКІВ проминуло від того часу, як японських американців інтерновано насильно в таборах під час Другої світової війни. Щойно президент Роналд Реґен пробачився перед ними, а Конґрес вирішив кожному з потерпілих заплатити по 20,000 долярів відшкодовання. На цю ціль призначено 20 міл. дол., одначе виявляється, що цих фондів замало принаймніше на 1.25 біл. дол., а до того навіть і призначені Конґресом фонди відшкодовання ще й досі не були виасигнувані. Знані зі своєї терпеливости японські американці поблажливо похитують головами, але вже можна в деяких зауважити познаки нетерпеливос ти.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ морської фльоти ЗСА заявили, що на їхню думку проєктувальники мусіли зробити основну помилку, коли будували підводну нуклеарну ракету „Трайдент 2", котра два рази з трьох не здала свого іспиту. У перший спробі ракета експльодувала чотири секунди після того, як її випущено з підводного човна 21-го березня ц.р. Другий іспит відбувся згідно з плянами 2-го серпня ц.р., але в третій спробі у вівторок, 15-го серпня, ракета сама себе знищила. Контрадмірал фльоти Кеннет Меллі, відповідальний за ракетну програму фльоти, заявив, що проєктувальники ракети не взяли під увагу точного тиснення води і впливу струї на випуск ракети з підводного човна і тому ці неуспіхи.

КІЛЬКА ГОДИН ПІСЛЯ ТОГО, як Білий Дім вперше побачив на відеострічці повішеного підполковника Вілліяма Гіґґінса, увечорі 31-го липня вислано урядову телеграму до Ізраїля з вимогою повідомити Уряд ЗСА про ситуацію в Ливані. Ізраїль, ображений фразеологією телеграми, зовсім не відповів. Хоча ні Вашінгтон, ні Єрусалим не говорять про напруженні відносини між обидвома країнами, то знавці твердять, що напруження таки існує. Все направду почалося з того, як Вашінгтон довідався про викрадення Ізраїлем шейха Абдула Каріма Обейди без жодного попередження про свої наміри Вашінгтону. Отже на ділі саме це викрадення є тою кісткою незгоди, хоча й невидимої, між ЗСА та Ізраїлем.

КИТАЙСЬКИЙ УРЯД ПОВІДОМИВ Уряд ЗСА, що не буде більше брати участи у вимінній академічній програмі ім. Фулбрайта, заявив речник Американської інформаційної агенції в середу, 16-го серпня. Академічна програма ім. Фулбрайта полягає в тому, що кожного року 24 американських професорів їде вчити в університетах Китаю, а в заміну 24 китайських студентів і науковців приїжджає до ЗСА на навчання в американських університетах. Китайський уряд про своє рішення повідомив американську амбасаду в Пекіні минулого вівтірка, заявив В. Рейнкенс, речник Міжнародної агенції ЗСА, яка займається адмініструванням програми ім. Фулбрайта. Багато американських університетів мають свої окремі програми обміну з Китаєм і деякі з них також були скасовані Китаєм. Натомість Американська академія наук сама злікідувала свої три головні вимінні програми, як протест проти жорстоких засобів вжитих урядом Китаю проти студентів на площі Тіяньмень.

У СВІТІ

ВИСТУПАЮЧИ У СВОЇЙ літній резиденції перед тисячами паломників, Папа Іван Павло II обвинуватив Сирію у застосуванні актів геноциду щодо ливанських християн. „В ім'я Господа, я звертаюся до сирійських властей з закликом припинити обстріли, метою яких є знищення ливанської столиці і всієї країни, — сказав Папа. — Я прошу їх не бути подібними до Каїна, який убив свого невинного брата". Заклик Папи співпав в часі з рішенням генерального секретаря ООН Гавіє Переза де Куєяра скликати термінове засідання Ради Безпеки, присвячене становищу в Ливані. У четвер і п'ятницю дещо припинились сутички і обстріли, але ситуація далі напружена, а про переговори щодо замирення нема мови.

ПЕКІНСЬКИЙ МІСЬКИЙ СУД засудив 25-річного вчителя початкової школи з провінції Гунань Ю. Чжицзяне до довічного тюремного ув'язнення за опоганення портрета Мао Зедонга на центральній площі китайської столиці. Ю. Чжицзяня посуджують також в розповсюдженні контрреволюційних листівок і антиурядових виступів. Минулої п'ятниці в Пекіні закінчився відкритий процес над двома іншими „порушниками" — 22-річним редактором Ю. Дунює і 26-річним робітником Люй Деченом, яких посуджували в аналогічних протизаконних діях. Вони засуджені відповідно на 20 і 16 років тюремного ув'язнення. 23-го травня ці троє закидали єдиний в Китаї офіційний портрет Мао на центральній площі яйцями і пляшками з чорнилом.

ПРЕЗИДІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СССР визнала неконституційним недавнє рішення естонського уряду про запровадження виборчого закону, за яким до участи у виборах і до висунення своїх кандидатур допускаються лише особи, що прожили певний час в одному з округів Естонії або на території республіки взагалі. Це рішення вилвнює позов про суверенітет, що виник кілька місяців тому між Москвою і Естонією, яка настоює на праві проводити свої власні закони в усіх ділянках, крім зовнішньої політики і оборони. В минулому уряд Естонії відкидав спроби Москви оголосити недійсними прийняті в республіці нові закони, однак обі сторони покищо вважали за потрібне не перетворювати свої незгоди в пряму конфронтацію.

НА ПОЧАТКУ ЛИПНЯ у В'єтнамі розбився совєтський військово-транспортний літак, про що негайно повідомило японське пресове агентство Кіодо, яке заявило, що в катастрофі загинуло не менш як 26 осіб. Совєтські газети обійшли катастрофу мовчанкою, а представники міністерства закордонних справ СССР і міністерства оборони твердили кілька днів пізніше, що вони про катастрофу нічого не знають. Цими днями „Літературная Газета" надрукувала листа Валерія і Ніколая Ногтєвих, які повідомляють, що в цій катастрофі загинув їх 35-річний син Михайло, і обурюються, що влада приховала інформацію про трагедію, хоч вона „повинна була заторкнути від 30 до 35 родин". Агентство Кіодо повідомило, що на покладі літака, що розбився, була совєтська делеґація, яка складалася з 20 осіб і кількох в'єтнамських чиновників.

УРЯД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ звернувся до Ірану з проханням звільнити промисловця Роджера Купера, заарештованого понад чотири роки тому за шпигунство. „Ми визнаємо, що іранський уряд поступив гуманно, дозволивши Роджерові Куперові поговорити телефонічно з родиною після смерти його матері, однак глибоко жалієм, що їй не вдалося перед смертю побачитися зі сином", — сказано у звернені британського міністерства закордонних справ. Купер, який прожив в Ірані до свого арешту понад 20 років, був обвинувачений у шпигунстві через рік після арешту.

Вони живуть любов'ю до України та її культури

Джерзі Сити, Н.Дж. (Н. Осока). — Якщо хтось приїжджає з такого далекого краю, яким є Альберта і Манітоба в західній Канаді та особливо якщо це багато надійні українські мистці, то чи можуть вони не завітати до Українського Народного Союзу, який відзначає цього року свій 95-ий ювілей, та до редакції газети „Свобода" — найстаршого, найбільшого і єдиного щоденника, що вже протягом 96 років виходить у вільному світі?

Так у понеділок, 7-го серпня ц.р., до Головної Канцелярії УНСоюзу прибули двоє канадських співаків — едмонтонка Лілея Волянська і вінніпежець Богдан Василишин, які перед цим у суботу мали успішний концерт на Союзівці, прегарній оселі УНСоюзу. Тут, після привітання з головним секретарем Володимиром Соханом, що був ласкавий супроводжувати їх по імпозантному приміщенню Головної Канцелярії, та після привітання з головним касиром Уляною Дячук, відповідальною за ці літні програми на Союзівці цього року, вони привіталися також з численними працівниками УНСоюзу, завітали до редакції англомовного „Українського Тижневика" і до редакції щоденної газети „Свобода".

Користуючись нагодою, наш кореспондент цікавиться їхніми творчими програмами та плянами, щоб ознайомити з ними і наших читачів.



Л. Волянська і Б. Василишин в редакції „Свободи".

Редактори на той час уже знали про успішний концерт талановитих і вродливих гостей на Союзівці в суботу, 5-го серпня, під час якого українці Кергонксону і гості Союзівки мали нагоду насолоджуватися концертом на високому мистецькому рівні. Програму вела Марічка Глібович, що також приїхала з Канади.

У перший частині концерту виступила кароока красуня Лілея Волянська, яка полонила серця слухачів не лише чарівною усмішкою, а але й чудовим, добре поставленим сопраном та мистецькою, глибокою інтерпретацією пісень. В нагороду за виконані пісні: „Айстри", „Піду-втечу у сині гори", „Думка" (Куди ти згинув, рідний краю?..), „Горить моє серце", „Із сліз моїх", „На кладочці умивалася" та „В гаю зелені" співачка отримала бурхливі оплески після кожної пісні, а коли під кінець їй піднесли квіти, то відспівала ще й „Ой на горі сніг біленький".

Після короткої перерви конферансьє М. Глібович привітала присутніх у залі головного предсідника УНСоюзу д-ра Івана Флиса з дружиною Марією та колишнього довголітнього управителя Союзівки, головного радного УНС Володимира Кваса. Після того вона представила публіці

(Закінчення на стор. 4)

КУРС ДЕРЕВОРІЗЬБАРСТВА У ТРОЮ

Трой, Н. Й. (І.Д.). — Мистецька рада Трою спільно з Мистецькою стейтовою Радою влаштовує курс на підмайстра українського дереворізьбарства для одного здібного хлопця або дівчини від 12 років вгору українського роду. Мистецька рада покриє всі кошти науки. Учень курсу мусить вчитися майстерства від 6 до 10 місяців. Інструктором дереворізьбарства в цей деревні буде мистець-різьбар Михайло Коргун. За ближчими інформаціями слід звертатися на адресу: Михайло Коргун, 135 Sherman Ave., Troy, N.Y. 12780, tel.: (518) 273-6386.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

10 запитів і відповідей

Пресова конференція президента Джорджа Буша, переведена у минулий вівторок 15-го серпня, віддзеркалювала не тільки найважливіші проблеми внутрішньої і зовнішньої політики ЗСА, але й досить виразно інший образ самої президентської пресової конференції. Ті його офіційні конференції мають свобідніший, радше товариський характер. Зараз на початку каденції Буша „ЮС. Нюз енд Ворлд Ріпорт" назвав прихід Буша до влади „ерою простягненої руки". Буш простягнув руку не тільки демократичному Конґресові, але й журналістичному світові, і веде закордонну політику по лінії шукання компромісів, виминання гострих ударів, зберігання збройної сили, як неначе задньої куліси та висування вперед дипломатії. У цій ситуації із зміненою атмосферою також пресові конференції Буша значно різняться від таких конференцій Реґена. Роналд Реґен, колишній фільмовий актор, відзначався знаменитою пам'яттю, сипав, як із рукава, фактами і датами, але не втішався доброю пресою. Його критикували, його атакували і було наче нормальним явищем, що на пресових конференціях переданих телевізійними станціями, задавали йому ароґантні й провокативні запити. Цього за Буша нема. Після подорожей Буша на Далекий Схід і на вершинні конференції в Европі плюс його подорож до Польщі й Мадярщини американський журналістичний світ зорієнтувався і визнав, що Джордж Буш із своєю попередньою величезною підготовою здобув собі міжнародний авторитет лідера. У великій мірі він завдячує цей свій успіх свому давньому особистому приятелеві, колишньому секретареві скарбу й колишньому голові штабу Білого Дому, керівникові виборчої кампанії Буша, який став державним секретарем, Джеймсові Бейкерові.

Головною тематикою тієї останньої пресової конференції були: язва наркотиків і тісно пов'язане з ними злочинство, справа закладників і знову ж тісно пов'язана з цією проблемою політика супроти Ірану. В обох тих справах запитувано Президента щодо можливости покористуватися збройною силою. Відповіді були характеристичні для Буша. Мовляв: він міг би дати американське військо латино-американським країнам, де продукуються наркотики, якщо дані уряди звернулись би до Америки з такою просьбою. І він, Президент, не відмовився би від жодної акції, яка довела б до звільнення американських закладників, але він мусів би взяти на свою совість невинні жертви, які були б неминучі у такій збройній акції. Коли йому суґерували, чи не можна б вжити більшого натиску на Іран загрозою збройної сили, — Буш звернув увагу на неминучість неґативної для Америки і для самих закладників реакції. Відповідаючи журналістам, що їх кликав за першим іменем, називав з пам'яті прізвища латино-американських президентів та лідерів іранського поміркованого і радикального непримирливого світів. З Роналдом Реґеном Буш має те спільне, що вони обидва оптимісти. Буш вірить, що поведена всебічна акція в обороні закладників таки доведе до їх звільнення, — він вірить теж, що прийде зміна на краще у взаєминах між ЗСА й Іраном. І він знову дав виразно зрозуміти, що Америка рада почути примирливий голос від Ірану, голос, підкріплений ділом у користь звільнення закладників проіранськими арабськими фанатиками.

Про найбільшу сучасну внутрішню болячку американської дійсности, заразу наркотиків, Президент згадав у своїй вступній заяві. Він, поінформував, що член Уряду для боротьби проти наркотиків Вілліям Беннет пред'явив свій всесторонній докладний плян. Після 1-го вересня ц. р. буде видно звідкіля візьметься фонди на ту війну проти заливу Америки наркотиками. Але Буш пішов по лінії різних авторитетних знавців цієї проблеми, апелюючи до батьків, до місцевих властей, стейтів і цілого суспільства, щоб усі вони включилися в ту боротьбу.

Це була остання передвакаційна конференція Президента. Він виїздить на тритижневий відпочинок до свого палацику у стейті Мейн. У Вашінґтоні залишається віцепрезидент Ден Квейл, а Буш заповів уже поза тією конференцією, що він гратиме ґолфа, ловитиме рибу і відпочиватиме. Великого відпочинку не буде. Бо заповівся вже до нього з діловою візитою канадський прем'єр Браєн Малруні і напевне ще хтось, і вислухуватиме Буш щоденно рапорти про всі важливіші справи. Мешканці того стейту не дуже щасливі, бо поруч із честю, що є між ними Президент і його дружина — є теж хмара уніформованої і ще більше цивільної служби безпеки. Але Президентові таки треба побажати, щоби він відпочив. Уже газети заповіли, що осінню-зимою Буш поїде до Африки і що відбудеться його перша вершинна конференція з Міхаїлом Ґорбачовим. Мешканець Білого Дому не спочиває на лаврах.

Омелян Пріцак

ЩО ХОТІЛИ ЗНАТИ ЛЬВІВ'ЯНИ

У Львові я пробув п'ять днів як гість Інституту Суспільних Наук, від 6-го до 10-го липня ц.р. Після чергової моєї доповіді (тим разом про конституцію гельмана Пилипа Орлика з 1710 року) у п'ятницю перед полуднем, 7-го липня, в.о. директора інституту проф. Стеблій передав мені запрошення від керівника заводу ім. Леніна (найбільшого технічного комбінату) виступити там цього ж дня по полудні в год. 6-ій. Це була для мене велика несподіванка, яка ще збільшилася, коли мені назвали тему доповіді, що її вони від мене очікували, а саме: „Що таке історія взагалі, а історія України зокрема?" Очевидно, що я погодився виступити.

Передбачувався такий порядок: одна година для доповіді і друга година для дискусії. Моє пополудне було виповнене засіданнями в Історичному Архіві, так, що тільки під час їзди таксівкою до заводу я мав кілька хвилин, щоб обдумати хід моїх думок. Доповідь відбулася у найбільшому лекційній залі, що, як мене поінформували, вміщувала понад 1,000 слухачів. Коли керівник зборів впровадив мене до авдиторії, виповненої до її повного потенціялу, мене привітали оплесками і довгою стоячою овацією. Контакт зі слухачами моментально установився і мої думки прямо плили зорганізованим порядком, вкладаючися в органічні логічні структури.

Я почав свій виклад від дефініції історії як точної науки, вільної від всякої ідеології та історичної свідомости землі, опісля перейшов до методи критичної аналізи джерел та розвитку інтелектуальних течій. У другій частині я з'ясував специфічні проблеми історії України, що розвивалася поміж релігійно-універсалістичними патримоніяльним культурним колом та західньою ідеєю державної суверенности і свободи одиниці. Спеціяльно я затримався при тому на труднощах росту нашої історичної та національної свідомости.

Присутні подякували за доповідь новою овацією, після якої прийшла черга на відповіді на питання, які під час доповіді охочі вписували на картки, що їх впорядники передавали мені. Карток виявилося понад 80, а тому, що нераз кілька питань було записано на одній картці — так питань виявилося понад 100. Я очевидно, не міг протягом одної години, яку я мав до диспозиції, відчитати і відповісти на всі питання, хоч зумів впоратися принаймні з половиною. Д-р Стеблій впорядкував їх, бо виявилося, що деякі питання повторялися кількома особами, тим то я міг відповідати зразу кільком питаючим. На щастя, я усі картки (або їх більшість) забрав зі собою, так що маю їх, оцей унікальний документ, до своєї диспозиції, коли пишу ці рядки.

Оці питання—це свого роду опитник, який показує, які проблеми займають нашу львівську технічну молодь та технічну інтелігенцію. При тому більшість з них члени партії, як мене інформували.

Ці картки, крім одної, були писані українською мовою. Російськомовний слухач запитував таке: „Як ви оцінюєте переміни у Львові за останніх 50 років, в економічнім, соціяльнім і культурнім розвитку".

Питання, що дуже хвилювало моїх слухачів (11 разів), це українська національна символіка. Ось якого типу були запитання: „Розкажіть нам про нашу рідну символіку (тризуб і синьо-жовтий прапор), бо ми про неї знаємо із нашої преси тільки погане і вороже і буржуазне і т.д." (підпис): „Яка ваша думка щодо української символіки жовто-блакитний прапор, тризуб?"; „Будь ласка, якого кольору український національний прапор?"; „Чи не передбачають у Гарварді спеціяльної праці, присвяченої національній українській символіці?"

Слідуюче питання, яке повторялося шість разів, було: „Прошу сказати, хто є прямим нащадком Київської Руси — українці, росіяни чи білоруси. Чи, можливо, в рівній мірі всі разом. Постарайтеся відповісти ґрунтовно, бо це дуже важливо", або „Наскільки відповідає дійсності теорія про спільне походження українського і російського народів".

Взагалі, мої слухачі були дуже зацікавлені давньою українською історією (16 запитань). Питання були досить різноманітні. „Достовірність перебування апостола Андрія у Києві"; „Хто такі анти?"; „Походження Аттилі і гунів" (мабуть під впливом повістей І. Білика); „Чому авари воювали з Волинню, а не з Києвом?"; „Де перша батьківщина українського народу?"; „Чи існувало дохристиянське письмо на Україні?"; „Походження назви Русь"; „Коли увійшла назва „Україна?". Чи відповідає правді інформація „Повісти временних літ" про завоювання Володимиром західньої України від поляків і як відноситися до

(Закінчення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЗАЛИШАЙТЕСЯ У НАШИХ РЯДАХ!

З радістю і задоволенням читаємо дописи в українській пресі про нових професіоналістів, особливо в ділянці медицини чи дентистики. Дописувачі з любов'ю і гордістю змальовують наукові досягнення, участь в українському церковному та громадському житті молодих професіоналістів, прикрашуючи допис гарною фотографією. Усе громадянство, а особливо наша медична громада, ділить ту радість з надією, що за, за висловом дописувача, „молодий професіоналіст буде працювати на добро людства і нашого славного українського імени".

На жаль, часто буває так, що така згадка чи допис у нашій пресі є „лебединою піснею" багатьох наших професіоналістів на українській сцені. Можна виправдати багатьох, що їм доводиться вибрати місця своєї професійної діяльности, де нема української організованої громади чи відділу Українського Лікарського Товариства Північної Америки. Але і вони можуть стати членами нашої лікарської організації і тим способом підтримувати хоч мінімальний та все таки важний зв'язок з лікарським товариством. Для їхньої уваги, як теж для уваги їх батьків та приятелів-дописувачів, подаємо адресу УЛТПА: Ukrainian Medical Association of North America, 2320 w Chicago Ave Chicago, IL 60622.

Ставши членом нашої професійної організації, нові професіоналісти зменшать небезпеку розгубитися в чужому середовищі й зможуть продовжувати зв'язок з тою громадою, що радо вітає їхні успіхи.

Д-р Микола Дейчаківський

Клівленд, Огайо

НАРОД РІШАТИМЕ

До статті Миколи Бараболяка п. н. „Москва: повне ідейне банкрутство і його наслідки" з 10-го серпня ц. р.

Мушу признатися, що не завжди погоджуюся з думками М. Бараболяка в його статтях, але за вищезгадану статтю можу тільки поґратулювати, зокрема, за кінцевий уступ, де є мова про наші „мрії про ґвалтовну революцію".

На мою думку система, як автор каже „степ бай степ" є найкращою. Усвідомлення народу, підготова до виборів, вибореня прав українській мові та економіка країни — це найважливіші проблеми.

Денно проходять зміни в СССР, як, наприклад, вістка, що колгоспним робітникам, які перевиконають норму будуть платити чужою валютою, була б ще кілька днів тому не до повірення і тому нам тут не треба приготовляти „революції", особливо на папері, а народ в Україні рішатиме сам.

Христя Навроцька

Квін Вілледж, Н. Й.

ПОБОРЮВАННЯ НАРКОМАНІЇ

Мені було цікаво прочитати лист до редакції Марії Руденської та її зауваги до моєї статті („Свобода" з 17-го червня ц. р.). Цікаво було довідатися, що М. Руденська має фахове знання до наркотики і про ті справи дописує до тижневика „Алкоголізм енд Драг Абюз".

Щодо зауваг, то справа мається так: я написав, що алькоголіки і наркомани — це люди безхарактерні, які над собою не панують і які не притримуються ніяких законів В. Руденська заважує, що у багатьох випадках, а може навіть й у більшій мірі, алькоголіки і наркомани живуть пожиточним життям, працюють, вчаться, виповнюють родинні обов'язки й з віддалі їх спосіб життя виглядає нормальним. Через те їх дуже тяжко примістити в реґабілітаційному центрі, бо і дуже часто сама родина їх також криє. Ті зауваги є правдиві і вони добре доповнюють мою статтю, („Свобода" з 25-го травня ц. р.), тільки треба взяти під увагу, що ті зауваги більше підходили б до характеристики початкових алькоголіків і наркоманів. Як я писав статтю, то я мав на увазі заавансований і кінцевий стан наркоманів, який приходить скоріше чи пізніше. Я брав під увагу, що алькоголіків і наркоманів звільнюють з праць і те що та категорія людей найбільше спричинює різні катастрофи, — автові, поїздові, корабельні тощо. Чи можна зробити загальний висновок що та категорія людей є спосібна виконувати нормальну працю? Очевидно, що є виїмки та є також випадки, що алькоголік, чи наркоман якось вирятується і стає знову нормальною людиною, але якщо б у статті багато говорити про виїмки, то при тому можна применшити прикру суть самої наркоманії.

Дальше, М. Руденська зауважує, що більшість наркоманів і алькоголіків не є злочинниками, вчаться, працюють і т. д. Це також правда, але якщо мова про злочини, то наркоманів треба порівнювати з ненаркоманами. Щодо тих справ то було б доцільно поручити шановним читачам статтю д-ра Романа Осінчука в „Свободі" з 11-го липня ц. р., який є широко відомим лікарем та про ті справи має інформації з першої руки.

Знаю з досвіду що алькоголіки і наркомани можуть якийсь час виконувати рутинову працю, яку колись

(Закінчення на стор. 3)

Дарія Кузик

НАПЕРЕДОДНІ ВАЖЛИВИХ РІШЕНЬ СИНОДУ УКЦЕРКВИ

У „Шляху" із 16-го липня 1989 року появився передрук статті Релігійної пресової служби, що її написав Пол Детрут, про намагання Східньої Конґреґації суспендувати висвячених в Україні одружених священиків для ЗСА і Канади. При тому квестіонується не тільки важність тих свячень, але також статус святителів, себто єпископів України. Ця вістка заскочила й до болю сколихнула українською католицькою спільнотою. Це правда, що ми вже привикли до різних клопотів зі сторони ватиканського проводу, але чогось такого годі було сподіватись. Чейже ставиться під сумнів єпископський сан тих владик, які по-геройськи, з нараженням життя, зберігали й розбудовували Українську Католицьку Церкву в незвичайно тяжких умовинах московського поневолення.

Як це підкреслив був Кардинал Кушінґ у проповіді про Патріярха Йосифа, колись жертви римських переслідувань терпіли протягом кількох днів чи тижнів, тоді, коли жертви московських переслідувань страждали протягом десяти, двадцяти, а то й більше років.

У цих жахливих умовинах владики УКЦеркви в Україні зберегли її існування. Їхня подиву гідна посвята Христовій Церкві й відвага та їхні терпіння заслуговують на найвище признначення. Вони належать до тих, про яких Апостол Павло сказав, що „світ не був їх достойний".

Прямо годі уявити собі що про ватиканську справедливість подумають наші брати і сестри в Україні, а особливо єпископи. Це ж бо до них відносились слова Патріярха Йосифа під час папського синоду 5-го жовтня 1971 року: „Гори трупів і ріки крови пожертвувала Українська Католицька Церква за вірність Апостольській Столиці".

Від 24-го вересня до 8-го жовтня цього року в Римі відбудеться Синод Владик Української Католицької Церкви. Між іншими важними справами під час цього Синоду на порядку нарад буде також кодекс нового канонічного права для Східніх Католицьких Церков. Беручи під увагу останні потягнення Ватикану відносно примусової резиґнації Єпископа Ісидора Борецького, суспендування одружених священиків, а останньо навіть квестіонування леґальности статусу владик УКЦеркви в Україні, можна побоюватись, що це нове канонічне право накине нашій Церкві нові кривдячі обмеження.

Згідно з декретом II Ватиканського Собору, Східні Католицькі Церкви „мають повне право й обов'язок рядити собою, кожна згідно із своїми власними давно встановленими законами, які будучи більше пристосованими до характеру своїх вірних, надаються краще до дбайливости за людські душі" (параграф 5). А перед тим ще сказано, що „повинні остатись ненарушеними традиції кожної індивідуальної Церкви Сходу" (параграф 5).

Всі старання Патріярха Йосифа діяти згідно із постановами Ватиканського Собору натрапляли на постійні перешкоди у виді прямих заборон, або більш дипломатичного, але також жорстокого вислову: „Неможливо під сучасну пору".

Спільне канонічне право для всіх Східніх Церков явно нехтує цими постановами Ватиканського Собору. Тому воно буде інструментом промощування асиміляції із метою створення гебридної Візантійської Церкви, в якій мали б розплинутись всі Східні Католицькі Церкви, а в тому й УКЦерква.

Патріярх Йосиф був дуже гостро опрокинув ідею спільного канонічного права для всіх Східніх Католицьких Церков. Кожна з них повинна мати свій кодекс, якнайкраще пристосований до кожної індивідуальної Церкви.

Відомий знавець канонічного права Митрофорний Архимандрит д-р Віктор Поспішил у своїй важливій статті „Українська Церква в системі канонічного права Східніх Католицьких Церков" написав: „Треба сподіватись, що коли перший проєкт майбутнього кодексу прийде до східніх католицьких єпископів, він викличе голосний протест, що примусить до дальших уступок в напрямі більшої емансипації від римської тенденції до централізації... Тому, що прямий правний зв'язок між різними частинами якоїсь Східньої Церкви є найкращим способом зберегти існування тієї Церкви, ієрархія кожної Церкви має обов'язок працювати в напрямі скасування обмеження юрисдикції".

Це дуже важливе ствердження. Ще свіжими в пам'яті є постійні заборони Східньої Конґреґації відносно відбування синодів УКЦеркви, що їх скликав Патріярх Йосиф. Йшлось, очевидно, про те, щоби нашу, поділену на окремі вітки, Церкву якнайскорше включити в Римо-Католицькі Церкви різних народів, серед яких проживають українці. Якщо правдою є, що територіяльний принцип задержано в новому кодексі канонічного права для Східніх Церков, то це є доказом, що асиміляційна політика Ватикану супроти УКЦеркви буде продовжуватись. Наша Церква буде поділена на матірну в Україні і на діяспорну, якою й далі безжалісно буде рядити Східня Конґреґація.

„Українці не бажають злитися з рештою католицької Церкви у ЗСА, Франції, Канаді чи деінде, але хочуть зберегти свою власну ідентичність і автономію, щоб мати змогу продовжувати своє найтісніше об'єднання з Церквою-матір'ю, як теж з іншими частинами української католицької спільноти в цілому світі, — підкреслив о. д-р Поспішил, додаючи: Католицьке канонічне право настоює на тому, щоб до патріярха застосувати... з канонічного боку далекосяжний вислів — батько і глава. Якщо патріярх є батьком, то як може хтоне-

(Закінчення на стор. 4)

Д-р Михайло Паламар

ТОРГОВЕЛЬНИЙ ЦЕНТР НАД НИЖНІМ ДНІПРОМ З ЧАСІВ ГЕРОДОТА

На українських землях, головно в північному Причорномор'ї, торгівля почалася ще з нової кам'яної доби — неоліту, тобто з часів розвитку трипільської культури. Це підтверджують сліди човнів та дерев'яних двоколісних возів на Україні кілька тисяч літ до народження Христа в Запорізькій области та залишки чорноморських мушель (черепах) і бурштину з Прибалтики на Чернігівщині. Ця торгівля на протязі тисячоліть також підтверджує приналежність українського народу до східньосередземноморської цивілізації й культури старого світу, тобто Азії, Північної Африки та Европи.

В часах грецького історика Геродота з V століття до Христа на лівому березі нижнього Дніпра було Кам'янське городище. Його захищали води Дніпра, ріки Конки (на південь від м. Запоріжжя) і Білозерського лиману та вал від степу. Кам'янське городище було торговельним і організаційним центром скитів. Тут було чимало скитських ремісників, які виготовляли господарські знаряддя та різнородну тих часів зброю з бронзи й заліза, бож це вже була т.зв. залізна доба на Україні. Згадані скити, за відомостями Геродота, мали прибути в VII-VI столітті перед Христом з Середньої Азії та зайняти Кімерійську (тепер Керченську) протоку між східнім Кримом і Кубанню — ключ Озівсько-Чорноморської торгівлі, вигнавши звідти кімерійців до Синопти — головного осередку торгівлі на півдні Чорного моря.

Згадане Кам'янське городище було поважним торговельним осередком над нижнім Дніпром, маючи вигідний Дніпровий шлях до найбільшого тоді торговельного портового городу-міста Ольвії, при Дніпро-Богському лимані, побудованому грецькими колоністами в VII ст. до Христа. Мешканці Кам'янського городища вели торгівлю не лише з населенням України, але й з грецькими колоніями на північних побережжях Чорного моря, тобто зі згаданою Ольвією, Тірою (при гирлі Дністра), Херсонесом на південнозахідньому побережжі Кримського півострова та Пантікапеєм (сьогодні Керч в східньому Криму), як також з Македонією, Евбеєю, Істрією та пізніше з римськими провінціями, що доказують залишки амфор і монет (Ярослав Пастернак, Археологія України, стор. 313-4).

Скити Кам'янського городища також випасали стада коней в степах України, бож поруч водних шляхів їм були потрібні й сухопутні зв'язки для адміністративних і торговельних цілей. Як відомо, до недалеких північних побереж Каспійського моря прибували й верблюжі каравани з Середньої Азії з різними продуктами Сходу та поверталися з новим товаром, переходячи також Кавказькі гори, щоб попасти на старий „Шовковий шлях", який починався від погранич Індії й Китаю та йшов (через сучасний північний Іран) до відомої Трої — митної комори на південнозахідніх побережжях Малої Азії біля протоки Дарданель.

В V ст. Геродот мав відвідати згадувану Ольвію та, мабуть, і Кам'янське городище, чи може ще інші скитські торговельні осередки при водних шляхах в південній Україні, де й приглянувсял до т.зв. ним „царських скитів" звичаїв, головно дивовижних похоронних церемоній, які частинно помітні ще й в наших часах у деяких азійських народів. Геродот, очевидно, не все міг помітити за короткий час, так що чимало його відомостей походять з оповідань чи переказів. Тому то сьогоднішні поважніші історики заявляють, що Геродотові відомості треба вживати обережно, бож і деякі його сучасники не приймали все за правду.

Геродот — „батько історії", описав у своєму творі „Змалювання історії" не лише війни Перської імперії з греками, але й включив відомості про похід імператора Дарія на українські землі 512 р. перед Христом. З цієї нагоди володарі чи королі окремих племен Скитії, тобто України, приготовили з'їзд, де не всі були згідні щодо пляну оборони. Деякі з них рішили боронитись, але не вступати в безпосередню війну з перським військом, а лише відступати та все довкілля нищити, що, врешті, спричинило поворот Дарія в Азію, бо не мав засобів для військових залог. Між іншим, під час відступу мав бути спалений город-місто Гелонос, який за дослідами відомих археологів був на терені Києва.

Торговельні ватаги скитів з Середньої Азії на Україні тих часів, як і раніше кімерійців з Малої Азії, були, очевидно, сприятливі для розвитку торгівлі та зв'язків зі старими культурами, бож ватаги кімерійців також творили торговельні осередки при важливіших водних шляхах у північному Причорномор'ї ще з XIII-XII ст. до Христа, тобто з часів відомої та довготривалої війни Трої, яка спрямувала чимало купецтва Малої Азії в північне Причорномор'я.

„Упродовж IV-III ст. до Христа загал скитів цілковито винародовився під впливом місцевих хліборобських племен", так що скитські промисловці з купецькими ватагами пересунулись з околиць Запоріжжя в Крим, „щоб рятувати свої етнічні залишки від повного розпливу в чужому їм праслов'янському морі" (Я. Пастернак, Археологія України, стор. 315).

Кримський півострів греки назвали Херсонесом, а портовий город-місто на його південнозахідньому побережжі — Херсонесом Гераклійським, Таврійським або Меґарським, бо його заснували в V ст. до Христа виходці з Гераклії Понтійської, колонії Меґарян з південного побережжя Чорного моря. Знову ж таври — це передскитські мешканці й тому Крим звано також Таврійським півостровом. За Я. Пастернаком, таври мали бути залишками згадуваних малоазійських кімерійців, які задержались головно в горах Криму під час приходу з Середньої Азії скитських торговельних ватаг в VII-VI ст. до Христа, про що вже була згадка.

Між іншим, скити (за Геродотом) називали себе сколотами по імені царя, а греки звали їх скитами (стрільцями з луками), хоч були вони властиво частиною перських Саків. Отже з купецькими ватагами з Малої Азії була принесена на Україну назва „кімерійці", а пізніше з Середньої Азії „скити" за грецькою поправкою. (М. Грушевський, Історія України-Руси, том I, стор. 110-1).

Перенесення з Кам'янського городища осідку влади „Великої Скитії" в Крим (хоч частина подалася в

(Закінчення на стор. 3)

ТЕНІС НА СОЮЗІВЦІ

А. Хархаліс — Е. Олинець і Ю. Савчак — З. Снилик перемогли у подвійних іграх



А. Хархаліс (справа) і Е. Олинець отримали нагороди від З. Снилика.



Фіналісти групи сеньйорів (справа): З. Снилик, Ю. Савчак, Ю. Грабець і О. Олинець.

Союзівка. — Пара Андрій Хархаліс і Евген Олинець, в групі чоловіків, і Юрій Савчак і Зенон Снилик, в групі сеньйорів, вийшли переможцями у тенісовому турнірі подвійних ігор що відбувся у закритих залях в Коговз і Кінгстоні, Н.Й., з уваги на дощовий вікенд, 12-го і 13-го серпня ц.р. Кошти винаймлення критих кортів покрила частинно управа оселі УНСоюзу, а частинно змагуни.

У фіналах Хархаліс-Олинець перемогли минулорічних чемпіонів Адріяна Кутка і Романа Цікала вислідом 6-1, 6-0.

У півфіналах Хархаліс-Олинець елімінували Юрія Цікала і А. Блонка, 6-3, 6-1, а Кутко-Цікало пару Савчак-Снилик (всі вісім пар змагались в групі чоловіків, а відтак сеньйори окремо у своїй групі) 6-3, 6-4.

У групі сеньйорів Савчак-Снилик перемогли Олександра Олинця і Юрія Грабця 6-3, 3-6, 6-3.

Змаганнями, що їх влаштовував Карпатський Лещетарський Клюб за нагороди Союзівки, проводила комісія в складі: Юрій Попель, Ю. Савчак і З. Снилик.

Наступні змагання на Союзівці — це крайові чемпіонати УСЦАК від 1-4-го вересня. Зголошуватись слід до суботи, 26-го серпня (оголошення є в „Свободі" і „Українському Тижневику").

В пам'ять Я. Нестерука

Св. п. Яків Нестерук, народжений 6-го квітня 1912 року, вселі Ворона, повіт Товмач, Станиславівська область. Покінчив учительський семінар і був учителем. За советської влади був при освітньому районовому відділі Отинії. Батько покійного був заможним селянином і був понад 20 літ війтом у селі.

В 1944 році Я. Нестерук подався на Захід і пережив усі злидні еміграната. Щасливо з Німечини приїхав до Америки, замешкав у власній хаті в Гарфорді, Конн. Виховав двох синів і доньку, усі троє здобули вищу освіту. Всі троє володіють українською мовою бездоганно.

Покійний Я. Нестерук працював на визначних становищах в церковних і громадських організаціях і установах.

На панахиді було поверх сотні людей, на похороні в середу, 21-го червня, в робочий день, було поважне число людей в церкві і на кладовищі.

І. С.

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

(скажімо, 270 науковців могутнього наукового інституту) дивіться на передвиборну кампанію мовчки і нарощуйте штат до наступних виборів. А ось іще знахідка, можна сказати, 'застійна родзинка' проєкту: передвиборні збори округи наділяються правом вирішувати, суперечить чи ні передвиборна програма кандидата всесоюзній і республіканській конституціям та законам..."

Отже кандидати будуть позбавлені права пропонувати внесення будь-яких змін до конституції чи закону, бо кожен знатиме, що в такому разі окружна комісія анулює його кандидатуру. А про обрання президента прямим голосуванням українські виборці не зможуть навіть мріяти. Автори проєкту чомусь вважають, що деякі кандидати повинні обов'язково жити на території своєї округи, але інші виділені в особливу категорію, якщо їхня „діяльність поширюється на територію республіки, області, району, міста".

Це означає, що працівник Ради Міністрів чи інший високопоставлений чиновник (особливо той, кому відкриті двері у Держплян) може поїхати в провінційну округу, пообіцяти населенню прокласти дорогу, побудувати нову телефонну станцію або роздобути будівельні матеріяли і його оберуть. А сміливий, чесний шкільний учитель, який мислить демократичними, перебудовними категоріями, такої змоги не матиме. Є в проєкті нового закону ще й така прихована „міна" як „рівне фінансування" передвиборної агітації кожного кандидата.

„Хто, скажімо, і на яку суму оцінить яскраву і незабутню самодіяльну творчість київських студентів на минулих виборах?" — запитують автори статті.

Анонімні складачі проєкту пропонують оголосити незаконною агітацію за неучасть у виборах. Таким чином виборці будуть позбавлені права бойкотувати вибори, коли інші способи захистити їхні права не дадуть наслідків.

Прочитавши цей проєкт нового закону, зауважують автори, так і хочеться „вийти на вируючі стихійними дискусіями вулиці Києва, де тільки й розмов, що про наступні вибори, про погіршення постачання міста продуктами і товарами, про забастовку в Донбасі, про нову хвилю травлі місцевою пресою уже існуючого Народного Руху України за Перебудову, про необхідність оновлення у верхніх, середніх і нижчих ешелонах владни на Україні..."

Якщо це всенародне могутнє дихання іґнорувати, не помічати і не брати до уваги, то це означатиме рух не по перебудовному шляху а по фальшивій дорозі „удосконалення застою" в Україні. Автори статті вважають, що коли проєкт закону про вибори до місцевих рад України не змінити і не демократизувати, то він спрямує населення республіки назад у період застою, політичної апатії, або непередбаченої активности.

На закінчення своєї статті українські письменники повідомляють, що ще не все втрачено. „Комісія по виборах Народного Руху України за Перебудову готує альтернативний варіянт проєкту нового закону. Треба опублікувати їх обидва. І надати слово народові, а не апаратові, котрий ще раз довів, і цілком переконливо, що сміливі, демократичні кроки йому уже не по силі. Як не сила і визнати це".

Статтю підписали народні депутати СССР Олесь Гончар, Валерій Грищук, Володимир Черняк, Юрій Щербак, Володимир Яворівський.

З інших джерел стало відомо, що великі протестні маніфестації запляновано в Україні на суботу, 2-го вересня ц.р.

Торговельний...

Закінчення зі стор. 2.

Добруджу над долішнім Дунаєм — Мала Скитія"), спричинило появу нового торговельного центру в Неаполі на скелястому березі ріки Салгіру (Я. Пастернак, Археологія України, стор. 341-2, 350). Скити, будучи в близькому сусідстві чорноморських побереж, почали намагатись заволодіти тут грецькими колоніями, так що греки вдавались за допомогою до Мітрідата, а пізніше до Римської імперії, яка в тих часах захоплювала гелленський світ, включаючи й грецькі колонії на побережжях Чорного й Озівського морів.

Схрещення культур Малої та Середньої Азії за посередництвом довговікової озівсько-чорноморської торгівлі з трипільською культурою на українських землях ще з часів нової кам'яної доби — неоліту спричинилось до появи т.зв. „скитського" мистецтва на Україні. Чисельні сліди скитського мистецтва є в „скитських" могилах, головно в Причорномор'ї на Кубані, де відбувались широковідомі торги протягом тисячоліть здобутками людства старого світу.

Так зване переселення народів в половині першого тисячоліття нашої ери спричинило поважні етнографічні й політичні змни в Азії та Европі. Це пересунення започаткували гуни з Азії в половині IV ст. по Христі, кочуючи в західню Европу через українські степи. Про це дають відомості візантійські історики, бо для археології кочові орди не лишають слідів. Ці мандірвки кочовиків спричинили чимало спустошень на українських землях, особливо в Криму, а Антиполітичний союз ранніх східньослов'янських племен започаткував державне життя Руси-України в середньовіччі з новим торговельним центром у Києві на середньому Подніпров'ї.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

Українці ЗСА добиваються леґалізації наших церков в Україні



Конґресмен Т. Соєр (посередині) прийняв лист-петицію від о. В. Волощука та д-ра В. Шкільника.

Українська Католицька і Автокефальна Православна Церкви в Україні, не зважаючи на розреклямовану перебудову в Совєтському Союзі, все ще залишаються катакомбними. Минулорічні святкування Тисячоліття Хрищення України по всіх поселеннях українців відкрили і розголосили перед світом її трагічний шлях за останні 45 літ.

Українські католицькі парафії, св. Духа в Акроні і св. Миколая в Кентоні (Огайо), відгукнулися на заклик нашого Митрополита, Владики Стефана Сулика, писанням листів-петицій до президента Джорджа Буша і сенаторів та конґресменів, щоб в цей спосіб піднести їх свідомість про важливість леґалізації наших українських церков у Совєтському Союзі і просити їх про дипломатичну підтримку в пертрактаціях з урядом СССР та генеральним секретарем Міхаїлом Ґорбачовим.

Листи-петиції були передані на руки конґресмена Томи Соєра в Акроні делеґацією в особах пароха обоїх парафій, о. Володимира Волощука, д-ра Володимира Шкільника і Михайла Українця. Конґресмен прийняв делеґацію дуже ввічливо, уважно вислухав наші бажання і обіцяв свою підтримку в Палаті Репрезентантів, як рівно ж передати петиції президентові Дж. Бушеві і сенаторам Огайо Г. Меценбавмові і Джанові Гленові. Останній вже підтвердив отримання листів і обіцяв підтримку в Сенаті.

Дальші масові листи-петиції до наших сенаторів і конґресменів матимуть великий вплив на відновлення і леґалізацію наших Церков в Україні.

Н. Н.

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКА прокуратура притягнула до кримінальної відповідальности за шпигунство в користь Совєтського Союзу трьох громадян Західньої Німеччини, обвинувачених в тому, що вони обманним шляхом зв'язувалися з військовими і промисловими комп'ютерами в ЗСА, Англії та іншими країнами, „витягували" з їх пам'яті секретну інформацію і продавали її КҐБ. Згідно з традицією, головний федеральний прокуратор Курт Ребман повідомив лише імена заарештованих і перші букви їх прізвищ: Петер С. і Маргус Г. з Гановеру і Дірк Б. із Західнього Берліну. За словами прокуратора, злочинці, які є спеціялістами з електроніки, проникали телефонічно у пам'ять індустріяльних, науково-дослідних і військових електронно-обчислювальних машин в ЗСА, Англії, Франції, Швайцарії, Італії, Норвегії, Австрії, Еспанії, Голляндії, Канаді, Японії і Гонг-Конгу. Злочинців викрив американський спеціяліст з комп'юторної техніки.

В глибокому жалю ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що в п'ятницю, 7-го липня 1989 р.
по тяжкій і довгій недузі упокоївся в Бозі
на 46-му році життя

наш Найдорожчий та Улюблений

СИН, БАТЬКО, БРАТ і КУЗЕН

СВ. П.

БОГДАН „ДЬОДЬО" ОБУХОВСЬКИЙ

ур. 31-го січня 1943 р. у Львові

Залишились в жалобі:
родичі — ЕВГЕН і МАГДАЛИНА
сини — ЗЕНОН і ОЛЕСЬ
сестра — МАРТА
тета — МИХАЙЛИНА ТОЧЕК в Польщі
близька Родина в Америці та
близька і дальша Родина в Німеччині, Польщі та в Україні

Поборювання...

Закінчення зі стор. 2

добре опанували, але скоріше чи пізніше і заводять. З ними не можна нічого плянувати, навіть на коротку мету. Вони не надаються до дослідних праць, а щодо науки то та категорія людей становить найбільший відсоток тих, що не кінчають навіть середніх шкіл.

У загальному я є дуже вдячний М. Руденській, що вказала на ті виїмки, доповнила мою статтю, дала стимул до дискусії та причинилася до тематики поборювання наркоманії.

Як згадує д-р Осінчук у своїй статті, щоб ефективно побороти наркоманію, то для суспільства потрібна постійна добра інформація та посилена праця виховних інституцій і державної адміністрації. Треба сподіватися що добре обдумані газети статті дадуть належний поштовх згаданим чинникам та причиняться до поборювання злочину наркоманії.

Д-р Михайло Диміцький

Філядельфія

З невимовним жалем прощаємо нашого Дорогого Приятеля

св. п. мґра Олеся Смаля

та в Його пам'ять складаємо 100 дол.
на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку.

Микола і Люна ГІРНЯКИ

Ділимося сумною вісткою, що 27-го липня 1989 р.
на 79-му році життя відійшла у Вічність

наша Найдорожча

МАМА, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ

бл. п.

МАРІЯ ГАЛИЧИН

віддана дружина бл. п. Івана Галичина і шваґерка бл. п. Дмитра, Президента Українського Народного Союзу.

ПАНАХИДА відбулася 28-го липня 1989 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Lee F. Kearns, Rego Park, N.Y.

ПОХОРОН відбувся 29-го липня 1989 р. о год. 10-ій ранку з української католицької церкви св. Марії в Ozon Park, а опісля на цвинтар Calvary, N.Y.

Залишені у смутку:
дочки —
ОЛЬГА НАСТИН з мужем ВАСИЛЕМ
ДЖУДІ БРОДА з мужем ФРЕДОМ
синова — СОФІЯ ГАЛИЧИН
внуки —
ВАСИЛЬ
ФИЛИП
ОЛЯ
ДАНИЛО НАСТИН
д-р КЕННЕТ і
РОНАЛД БРОДА
ДЖІН ПАЛАДІНО
і дев'ятеро правнуків

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в четвер, 22-го червня 1989 р. відійшов у Вічність
на 85-му році життя

наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДО І ПРАДІДО

бл. п.

АНТІН ПІХО

ПОХОРОН відбувся в суботу, 24-го червня 1989 р. в українській католицькій церкві св. Константина в Міннеаполісі, Міннесота.

Тіло Покійного похоронено на цвинтарі св. Марії.

Горем прибиті:
дружина — МАРІЯ
син — МИХАЙЛО в Україні з дітьми:
ОКСАНОЮ і мужем ВОЛОДИМИРОМ
з дітьми ІРОЮ І ТАНЕЮ
ТЕТЯНА з мужем СТЕПАНОМ
і донею МИРОСЛАВОЮ
ОРЕСТ з дружиною МАРІЄЮ і дітьми
ТАРАСОМ І ЗОРЯНОЮ
син — ІЗИДОР з дружиною ПЕТ і дітьми
ДЖОДІ і АДІ з мужем РОРІ і донею
ЕМБЕР
дочка — МАРІЯ СТЕЦЬ з мужем
МИРОСЛАВОМ і дітьми: ДАРІЄЮ,
АДРІЯНОМ, МАРКІЯНОМ і
АЛЕКСАНДРОЮ КОНАРСЬКОЮ
з мужем ЕВГЕНОМ
двоюрідний брат — ВОЛОДИМИР
з дружиною в Україні
шваґерка — ЗОФІЯ з родиною в Україні
та ближча і дальша Родина

Напередодні...

(Закінчення зі стор. 2)

будь відділити його від дітей, що мусіли еміґрувати до якоїсь далекої країни, і то тільки тому, що так каже конституційна аксіома в майбутньому східньому кодексі?... Якщо добро Церкви і її членів вимагає дозволити помісним Церквам зайнятися самим своїми справами, то треба звільнити Східні Католицькі Церкви від централізаційних тенденцій Римської Курії".

А далі о. д-р Поспішил ствердив, що коли йдеться про таку важну справу як номінація владик, то „виключають від єпископства тих священиків, які підняли голос проти порушення традиційних привілеїв їхніх Церков... Такий процес елімінації веде до спотворення характеру, коли молоді священики довідуються, які жахливі наслідки спадуть на них, коли будуть висловлюватись в обороні своєї власної Церкви".

Немов прелюдією до того, чого можна буде сподіватись від нового канонічного права, було змушування Єпископа Борецького до резиґнації та намагання суспендувати одружених священиків.

А чейже в Римо-Католицькій Церкві на Північно-американському континенті є вже також одружені священики. Це ті, яких прийнято із протестантських Церков. Їх ніхто не обмежує у священичому служінні, їх ніхто не суспендує, їм не кажуть опустити Америку та їхати десь до Европи. Між іншим відомо теж, що целібат приносить немало клопотів Римо-Католицькій Церкві у зв'язку зі скандалами, які приходиться приховувати.

Автор статті „Тайна священства на Сході і Заході" о. д-р Юрій Ґерич, відомий знавець історії Церкви й канонічного права, подав важливі інформації про впроваджування целібату в Римо-Католицькій Церкві та спротив проти нього: „Найперше целібат виринув у Еспанії на початку IV століття. Тут на синоді в Ельвірі (306 р). принято постанову про те, що всі духовні вищого стану не могли женитись. Подібну постанову має також синод в Арл у Франції (314 р.). Перша постанова Риму про целібат прийшла щойно 385 р. за Папи Сірікія (384-399)... Наступні папи, а головно Папа Григорій Великий (590-604) був під тим оглядом радше поблажливий, уважав, що вимога целібату — це важкий закон, що трудно його перевести і що жонатий клер це факт, з яким Церква мусить рахуватись".

„Східня Церква, посилаючись на Св. Письмо і на практику апостольських часів, не бачила ніяких неправильностей в жонатому клирі. Навпаки, Церква нагошувала святість подружжя... Ніхто не соблазнявся, що св. Григорій Богослов (329-389) був сином Єпископа теж Григорія з Назіянзу, або що Єпископ Севастії, Евстахій (IV ст.) був сином Евлалія, Єпископа Кесарії Каппадокійської. Свячення жонатих єпископів припинено щойно біля 900 року.

В Еспанії знесено Ельвірський канон на початку VIII століття і тоді там знову „появились жонаті єпископи. На початку XI століття духовенство в Італії було переважно жонате. Також у Франції та Німеччині був жонатий клир".

Щойно погрозами й накладанням кар насильно впроваджено в Римо-Католицькій Церкві целібат, який не був установлений Ісусом Христом, але людьми.

Слід додати, що „целібат прийнявся в західній Церкві нелегко. Треба було більше як 1000 років, поки він тут став твердо (більш-менш) ногою. Целібат не справа віри", — пише о. д-р Ю. Ґерич, додаючи, що „на Сході, часткою якого є наша Церква, подружжя духовних осіб було такою ж самою святою тайною, як і подружжя світських людей".

Мимо того, що в артикулах Берестейської Унії наші владики застерегли собі право на одруження священство, зі сторони Апостольської столиці обіцянка не була додержана і постійно йшов натиск на наших митрополитів відносно впровадження целібату.

Під час Львівського Синоду в жовтні 1891 року, мимо посиленого натиску, прийнято резолюцію внесену Єпископом Пелешом, де написано: „Церква завжди уважала подружжя жонатих кліриків за важне й дозволене й тому Синод бажає, щоб 'тоє призволене і совершенна свобода для Руско-Католической Церкви лишилася' ". Але Митрополит, відтак Кардинал, Сильвестр Сембратович, висилаючи акти Синоду до Риму, чомусь долучив також свою резолюцію, яка йшла по лінії Ватикану, але якої Синод не схвалив. Саме ту його резолюцію папа потвердив.

Немає сумніву, що на учасниках майбутнього Синоду УКЦеркви спочиває велика відповідальність. Це важний іспит в обличчі історії нашої Церкви-Страдниці і нащадків тих, яких замучено у московських катівнях та концентраках за віру Христову. Схвалення кодексу канонічного права, опертого на територіяльному принципі, буде паралізувати розвиток нашої Церкви на довгі роки, а можливо й на століття. Існує небезпека, що він буде обов'язувати також УКЦеркву в Україні. Важним є, щоби в ім'я християнської справедливости різні кривдячі закони були змінені. Дійсно потрібно дуже уважати, щоби за словами Апостола Павла „не придавила правду несправедливість".

Що хотіли...

(Закінчення зі стор. 2)

польських претенсій; проблеми аналізи своїх і чужих джерел.

Або такі питання загального характеру: „Що таке національність, а що нація? Як утвердити націю?" (підпис); „Відносно державности: Україна — як державність (держава) і Росія як державність (держава). Яка різниця в часі їх виникнення? Які мають джерела історичні по цій темі?" „Яку територію займала Україна до розвитку козацької держави?".

Тип спеціяльного запитання з пізнього середньовіччя: „Хто був першодрукарем на території України і зокрема у Львові?".

Запитання із Козацької доби концентрувалися на характері Переяславського договору, оцінці діяльности Мазепи і Орлика та на мнимих скарбах, що їх гетьман Полуботок (або Апостол) мали переслати до Англії для вжитку на національні потреби.

Ось деякі з них: „До цього часу багато з нас не знає договірних статтей Переяславської Ради. Чи не могли б коротко назвати їх"; „Чи правда, що Переяславський договір був розірваний Дорошенком?"; „Як ви оцінюєте роль Мазепи в історії України?"; „Як світ дивиться на трагедію Полтавської битви і поразки шведів та козаків?"; „Розкажіть про конституцію Орлика". Врешті: „Чи дійсний факт, що Катерина II платила гроші запорозьким козакам за відмову від рідної мови?".

Цікаво, що не було ні одного запитання, що відносилося б до XIX століття та культурного відродження того часу.

Мої слухачі відразу перейшли до Визвольних Змагань. Їх спеціяльно цікавили ЗУНР та УНР. „На нашу думку, у якій мірі Українська Народна Республіка була справді народною республікою? Наскільки законним був уряд УНР в епоху Центральної Ради?" „Чи мала ЗУНР зв'язок з іншими країнами і чому вона розпалася? (з повагою, учень 5-ої кляси)"; „Прошу пояснити, які причини зумовили упадок ЗУНР і УНР?"; „Наскільки правовірно, на вашу думку, можна рахувати окупацію України від 1919 року по сьогоднішній день, в результаті розгрому Центральної Ради?".

Слідуюча серія запитів відносилася до 1938-39 років: „Розкажіть, будь ласка, про Закарпатську Українську Республіку, яка утворилася після зайняття Чехо-Словаччини Гітлером"; „Ваше ставлення до пакту Молотова-Ріббентропа?; „Чи можна означати признання пакту Ріббентропа-Молотова загарбницьким?"; „Відновлення ЗУНР?"; „Чи правда, що був договір про те, ніби Польща повинна була надати незалежність Галичині приблизно 1939 або 1940 рр.?".

П'ять запитань відносилсоя до воєнного періоду: „Як об'єктивно оцінити роль ОУН-УПА?"; „Як ви вважаєте, ОУН-УПА, бандерівський рух були на службі у гітлерівської Німеччини, були зрадниками українського народу? Чи це були патріоти України, яких ціль була самостійна соборна українська держава. Скажіть так, щоб всім було ясно"; „Розкажіть, що вам відомо про Степана Бандеру і як оцінюєте його поступок?".

Ще запитання відносно УКЦ: „Як, на вашу думку, чи має Греко-Католицька Церква право на існування, чи вона скомпромітувала себе до крайности?".

Цікава група запитань відносилася до советського періоду: „Чи можливо відтворити правдиву історію України радянського періоду? (підпис); „Чи вважаєте ви УРСР суверенною державою, як це офішує Москва? Чи вважаєте ви УРСР законним членом ООН?"; „Скажіть, будь ласка, які основні фактори спричинили, на вашу думку, до русифікації значної частини українського народу? Які ви бачите шляхи виходу з цієї трагічної ситуації? (підпис).

Дальше ішли запитання типу прогнози або поради: „Скажіть, будь ласка, як ви собі уявляєте в майбутньому українську державу?"; „Ваше відношення до надання Україні суверенітету: чи вплинуло б це на розвиток її в кращу сторону?"; „Сьогодні на Україні велике пробудження: ваша думка з цього приводу"; „Ваше відношення до відродження Української Католицької Церкви?" Або дуже пікантне запитання: „Як нам боротися з ідеологічними диверсіями партійної преси відносно історичної правди. Чи мітинґами, чи бойкотом тої „бульварної" преси, чи ще якимсь чином?" (підпис).

Було теж запитання відносно спільного нашого майбутнього, краю і діяспори. Найкраще це зформулював один підписаний слухач в такий спосіб: „Чи немає серед української діяспори ідей про повернення на Україну, або про практичну, інтенсивну допомогу у відродженні країни?".

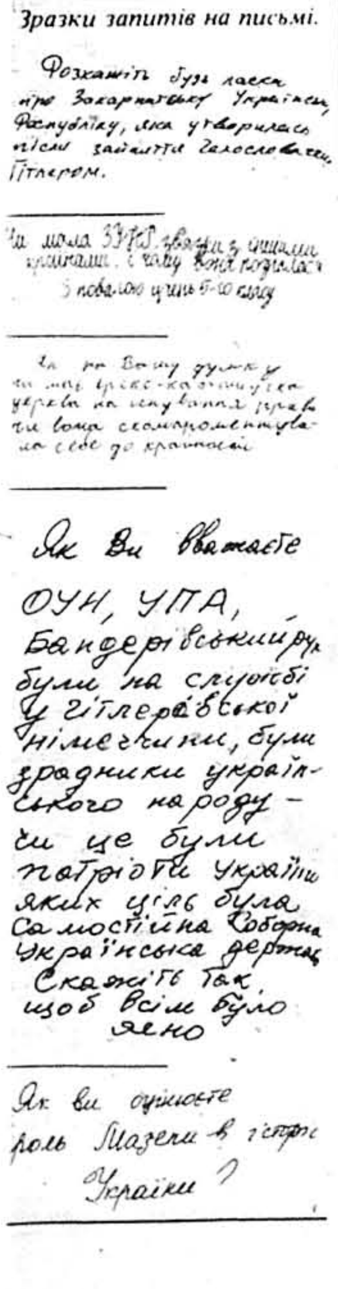
Цікаво було мені почути запитання відносно Українського Гарварду: „Просимо, коротко, характеризувати роботу інституту, яким ви керуєте" (підпис): „Чи не могли б ви розповісти (хоча б коротко) про свою сім'ю, про українське ваше оточення в Гарварді?"; „Чи це правда, що Визвольний Фронт виступає проти Гарвардсього Проєкту Тисячоліття?" (підпис); „Прошу сказати, коли буде підручник з історії України для шкіл?"; „Як ви оцінюєте працю історика Ореста Субтельного „Історія України", що вийшла англійською мовою?"; „Просимо дуже розповісти нам про діяльність як історика Валентина Мороза; вартість його історично-наукового дорібку".

Врешті, кілька запитань особистого характеру: „Кілька слів, будь ласка, про власну бібліотеку, про бібліотеки, якими ви користуєтеся?"; „Скажіть, будь ласка, скільки мов світу ви знаєте?"; „Якщо можливо, прошу сказати, чи окрім проблем загальноукраїнських і світових, ви писали щось і про свою рідну Самбірщину, про той куточок, із якого ви полинули у світ".

Я мусів кінчати раніше ніж мав змогу задовольнити усіх запитувачів. Я прошу оцим їх вибачення, а разом з тим, я сердечно дякую їм за таку незвичайну реакцію на мою доповідь. Я можу ще згадати, що мені тяжко було покидати авдиторію, як емоційно, так і фізично: довгі овації, квіти, прохання про автографи — була на заваді. Це було заразом одне із найсильніших переживань у моєму житті.

Кінчу оцей мій документальний (хоч на жаль неповний) огляд запитанням, що віддзеркалювало пору року мого перебування у рідному Львові і відноситься до всіх нас, зокрема до читачів „Свободи": „Вітаємо Вас зі святом Івана Купала. Що робить українська громада в Америці у цей день?".

Зразки запитів на письмі.



Вони живуть любов'ю ...

(Закінчення зі стор. 1)

молодого співака з Канади Богдана Василишина. Коли заспівав він своїм могутнім басом, то вмить завоював прихильність публіки, яка заворожено слухала у його виконанні пісні: „Дивлюсь я на небо", „Ой, що ж бо то та й за ворон?", „Верховино, мати моя", „Ой гаю, гаю, зелен-розмаю", „Ой, щось дуже загулявся" (Арія Карася з опери „Запорожець за Дунаєм"), „Бандуристе, орле сизий". Під кінець Б. Василишинові також піднесено китицю квітів під громові оплески задоволених слухачів.

Програму закінчено дуетами: „Коли розлучаються двоє", „Місяць на небі". Обом співакам акомпаньював пяніст проф. Юрій Цибрівський з Ню Гейвену, Конн.

Після концерту всі мали нагоду оглянути цікаву виставку картин, автором яких є також Богдан Василишин. Деякі картини можна було придбати, як і касетку 20-ти прегарних композицій, що її наспівала в цьому році Лілея Волянська.

Це вже другий виступ Лілеї Волянської на Союзівці. Тут бо вона успішно дебютувала влітку 1986 року, а 22-го липня ц.р. дала блискучий самостійний концерт у Гантері, Н.Й., що був спонзорований Центром музики і мистецтва повіту Ґрін, музичним директором якого є відомий музика, музиколог і композитор, проф. Ігор Соневицький. Концерт у вщерть виповненій „Ґражді" пройшов з великим успіхом. Програма самостійного концерту Л. Волянської була повнішою і дещо відмінною від останнього концерту на Союзівці. Бо співачка, крім українських клясичних і народних пісень, виконувала також арії та інші композиції західньоевропейських музик, зокрема Верді, Пуччіні та Белліні. Акомпаньятором також був проф. Ю. Цибрівський. У програмі були такі складні, але блискучо виконані шедеври як „Спи, дитинко моя", „Місяцю - князю", „Горить моє серце" та інші неперевершені зразки з української скарбниці романсів і пісень літературного походження.

Л. Волянська, як видно, не шукає легких речей для виконання і не намагається іти протоптаними стежками. Її програма була нова для багатьох, цікава і високовартісна з мистецького боку. Добірна публіка у „Гражді", що включала також неукраїнців, захоплено вітала співачку, вимагаючи від неї надлатків і одержуючи їх. Місцева газета „Віндгем Джорнал" помістила на першій сторінці статтю про концерт у „Гражді" з великою фотографією співачки.

Із розмови зі співаками, ми дізналися, що Л. Волянська та Б. Василишин матимуть низку інших виступів ще цього року: в Едмонтоні при кінці вересня, в Саскатуні 22-го жовтня та у Вінніпегу 26-го листопада. Буде також концерт у Калгарі. Довідуємось також, що Б. Василишин рівночасно влаштовує мистецькі виставки по містах західньої Канади і плянує виставку в Онтаріо на наступний рік.

Б. Василишин є представником четвертого покоління українців у Канаді. Його батько походить з піонерського буковинського роду, мати — з Тернопільщини. З малих літ Богдан уже співав у церковному хорі, де так само як і в родині йому прищіплювали любов до всього українського. Слухаючи розповіді про рідний край, він мріяв про нього, намагався уявити дикий степ і козаків, що захищають українські міста і села з золотоверхими церквами та багатими ланами. Серце його переповнювалось любов'ю до небаченого, але такого бажаного рідного краю, що всі ці почуття вирвалися назовні у вигляді картин з українською тематикою. Працюючи над картинами, водночас виробляв свій бас-октаву, став солістом славного хору ім. Кошиця, з яким їздив на виступи в Европу, Південну Америку і, звичайно, не раз виступав у Канаді. На голос молодого співака, ще й прекрасної сценічної зовнішности, дуже швидко звернули увагу знавці співу і тепер він уже виступає як соліст у Вінніпеґській опері. Та він не зупиняється на досягнутому, а продовжує працювати над своїм голосом з улюбленою професоркою Л. Кушнярик з Вінніпеґу, яка працює з ним уже 10 років.

На запитання звідки у 27-річного співака таке глибоке зацікавлення українською культурою, він не задумуючись відповідає, що таку любов йому вщепили православна церква Святої Трійці в рідному місті та школа при ній. Там він навчився грамоти і багато років завзято танцював народні танці аж поки не відкрив у собі сильного баса і почав чарувати мирян своїм потужним і кольоритним співом. Богдан і далі співає в церковному хорі і вважає церковну музику незрівнянною.

Щодо його другої мистецької струї, то Богдан каже, що обидві вони доповнюють одна одну: музика і спів — це вияви його творчого „я" в слуховому пляні, а акварелі і гравюри це двомірний візуальний вияв його світобачення. А що вихований він українцем, то й тематика його творів виключно українська, хоч і не без впливу канадських просторів, серед яких він живе. Канадці неукраїнського походження також захоплюються його на шовку написаними „Танцюристами"-козаками, які свавільно й могутньо літають у вихорі танцю. „Танцюристи" — це ціла серія картин, виставлених на Союзівці. Є там і друга серія, дуже промовиста і ностальгійна — „Мадонна прерій". На цих полотнах зображена загадкова жіноча постать у буковинській народній ноші, що стоїть плечима до глядача і вдивляється у безкраї обрії, можливо, українського південного степу, а, може, манітобської прерії. Позиція цієї Української мадонни змінюється від картини до картини і також змінний вдалині деталь на обрії кожного образу, але вона, українка, вічна. Вона скрізь домінує, стверджуючи свою постійну присутність, вдумливість і спокій на схвильованій якимось неспокоєм землі. Вона — і Україна і Мадонна. Вона Мати. І вона перетриває всі лихоліття.

Відходять наші гості зі „Свободи", обдаровані новим збірником „Батькові Тарасові — Батько Союз", тобто 195-сторінковою книжкою, яка щойно вийшла з друку у видавництві „Свобода" як дар своєму патронові від Українського Народного Союзу. А українці Америки, які бачили наших канадських гостей і чули їхні виступи, висловлюють своє побажання почути їх і наступного року, з новою програмою і з новою виставкою, але з такою ж великою любов'ю до України і її культури.